

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a Mgr. Evy Šonkové právní věci žalobce: žalobce: **M. M.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2019, č. j. OAM-79/LE-LE05-LE05-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2019, č. j. 16 Az 40/2019 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 11. 2019, č. j. 16 Az 40/2019 – 30, zamítl žalobu žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2019, č. j. OAM-79/LE-LE05-LE05-2017, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[3] Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jen tak by byla přijatelná (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[4] Azyl slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (viz zákon o azylu), a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (tj. osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43). K tomu lze odkázat i na usnesení ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 – 93, ve kterém Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že „[d]le ustálené judikatury je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítí uje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem.“

[5] Jestliže stěžovatel namítl ohrožení své osoby na zdraví a životě z důvodu ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny, je i zde třeba, jak správně učinil již městský soud, poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, č. 1840/2009 Sb. NSS), podle které nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouze existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadateli musí v důsledku takového konfliktu hrozit reálná újma, např. v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného násilí. V situacích tzv. totálního konfliktu hrozí vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území této země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel „prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.“ (viz rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, č. 1840/2009 Sb. NSS).

[6] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, v němž konstatoval, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze též na další rozhodnutí, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, či ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, ze dne 8. 1. 2020, č. j. 2 Azs 329/2018 - 60, ze dne 27. 11. 2019, č. j. 2 Azs 154/2019 - 35. Situace na Ukrajině se přitom od doby, kdy byla uvedena rozhodnutí vydána, nezhoršila, spíše naopak – je všeobecně známo, že se konflikt nešíří do dalších jím dosud nezasažených oblastí.

[7] Místem posledního pobytu stěžovatele na území Ukrajiny byla Ivanofrankovská oblast, která se nachází v západní části země. Ta nebyla vojenskými událostmi nijak významněji zasažena, a nelze tudíž dovozovat, že by zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu dotčených ustanovení zákona o azylu. Nejsou patrné ani žádné důvody pro obavu, že by neudělením mezinárodní ochrany mohlo dojít k porušení zásady *non-refoulement*.

[8] K otázce pronásledování stěžovatele ze strany státních orgánů z důvodu odmítání případného nástupu k výkonu vojenské služby a účasti na bojových akcích je možné odkázat

pokračování

na rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že „[o]dmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.“ Samotné odmítání vojenské služby tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Branná povinnost je totiž sama o sobě přípustným a zcela legitimním požadavkem státu kladeným na jeho občany (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015 – 30, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34).

[9] Nejvyšší správní soud v souvislosti s výkonem vojenské služby na Ukrajině dále poukazuje např. na usnesení ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 – 34, v němž konstatoval, že „[p]okud stěžovatel vyjádřil obecný politický nesouhlas s účastí na bojových operacích probíhajících na východě Ukrajiny, je v dané věci třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že „[p]odmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojíci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. [...] Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojíci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne. Pro vyslání do zóny ATO musí voják projít tříměsíčním výcvikem a následně je začleněn do týlu. (...) Jak již bylo uvedeno, ve většině případů službu povolávání nenastoupí, protože se vyhýbají převzetí, což ale není kvalifikováno jako trestný čin a vojenská prokuratura se tím tudíž nezabývá.“ Z citované informace Ministerstva zahraničních věcí tak jasně vyplývá, že případná účast stěžovatele na vojenské operaci probíhající na východě Ukrajiny (tj. antiteroristické operaci) je odvislá od jeho vlastního rozhodnutí, jde v podstatě o dobrovolné rozhodnutí stěžovatele. Nutno zopakovat, že samotná vojenská služba na Ukrajině je hodnocena jako standardní, přičemž navíc existuje i možnost tzv. alternativní služby. S odkazem na tyto skutečnosti, tak nelze v obecném tvrzení stěžovatele týkajícím se odmítání účasti na „politické válce“ na Ukrajině spatřovat konkrétní důvod, který by udělení mezinárodní ochrany jeho osobě odůvodňoval.“ Citovaná argumentace je tedy plně aplikovatelná i na nyní řešený případ.

[10] Doplnit je možné i závěr Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 3 Azs 396/2005 – 88, a sice že „[o]bava založená na tvrzení stěžovatele, že by mohl být trestně stíhán za vyhýbání se vojenské službě, nemůže být považována za strach z pronásledování, neboť trest brožící za vyhýbání se výkonu vojenské služby by musel mít persekuci charakter [...] Vyhýbání se vojenské službě je tak obecně chápáno jako porušení zákona a trest za porušení této povinnosti není považován za persekuci.“ Se stejným výsledkem byla posouzena azylová irelevance dané právní otázky například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 - 43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 - 34, ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2Azs 141/2016 - 32, či v rozsudku ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017 - 26).

[11] Stěžovatel opírá kasační stížnost o důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Předmětné ustanovení se váže k postupu správního orgánu, avšak kasační stížnost neobsahuje blíže rozvedené důvody pochybení, kterého se měl žalovaný dopustit. Postupem žalovaného se zabýval městský soud, který žádná pochybení neshledal. Žalovanému nelze vytýkat skutečnost, že se nezabýval stavem ukrajinských věznic. Žalovaný není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Jelikož stěžovatel nepřednesl

námítku nevyhovujících podmínek ukrajinských věznic v řízení před žalovaným, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, stěžovatelem v řízení před správním orgánem neuváděné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 – 42). Jelikož stěžovatel netvrdil žádná konkrétní pochybení v postupu žalovaného, nelze jeho kasační stížnost považovat ani v tomto ohledu za přijatelnou.

[12] K výše uvedenému Nejvyšší správní soud podotýká, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel. Právě z obsahu jeho žádosti je v následujících fázích řízení vycházeno. Žadatele tedy stihá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je poté rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vyplývají z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 - 38, ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, a ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, nebo rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, a ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 - 32). Příležitým je v této souvislosti i odkaz na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle kterého „[a]bsence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěžejně nabazována zjištěními správním orgánem jinak získanými“. Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal důvodnou zcela obecně uplatněnou námítku stěžovatele o nedostatečných skutkových zjištěních, když správní orgán ve svém posouzení věci vycházel právě ze zjištění učiněných v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vyplývaly z výpovědi stěžovatele.

[13] Jedná-li se o samotný pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle právního názoru plynoucího z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (shodně též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2018, č. j. 5 Azs 78/2018 - 21). Popsané požadavky na dokazování v azylovém řízení žalovaný nepochybně respektoval. Stěžovatel měl možnost přednést v úplnosti důvody své žádosti v rámci své výpovědi, přičemž mu byla také dána možnost předložit související důkazy.

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na tvrzení stěžovatele uvedená v kasační stížnosti. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a je proto nepřijatelná. Nejvyšší správní soud ji tedy odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[15] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

[16] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 2 Azs 372/2019 - 29, ustanoven zástupcem Mgr. Jindřich Lechovský, advokát se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal advokátovi odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu kasační stížnosti, a to ve výši 3100 Kč, a dále paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 3400 Kč. Tuto částku pak Nejvyšší správní soud zvýšil ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku

pokračování

714 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je zástupce jako plátce daně povinen odvést. Částka v celkové výši 4114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u ě e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu